

EDUCATIEF PAKKET

Het droommuseum van Dre

Inhoudstafel

Dit educatief pakket is gemaakt voor leerkrachten van het 4e, 5e en 6e leerjaar. Het is bedoeld om een klasbezoek aan het In Flanders Fields Museum voor te bereiden. Het pakket staat volledig in het teken het boek 'Het Droommuseum van Dre' dat speciaal voor deze doelgroep werd geschreven.

Inhoudstafel	2
Het boek	3
Ons aanbod	4
Een bezoek aan het IFFM	5
Museumparcours, een leidraad	6
Poppy-armband	7
Halte 1 VLUCHT	7
Halte 2 UNIFORMEN	8
Halte 3 KERST	8
Halte 4 WAPENS	9
Halte 5 MEDISCH	9
Halte 6 AAN HET FRONT	10
Halte 7 HERDENKEN	11

Voor opmerkingen en vragen, kunt steeds terecht op dit adres:

Kenniscentrum In Flanders Fields Museum
t.a.v. Ann-Sophie Coene en Wouter Sinaeve
Sint-Maartensplein 3
8900 Ieper
telefoon: ++32 57 239 450
fax: ++32 57 239 459
kenniscentrum@ieper.be

Het boek

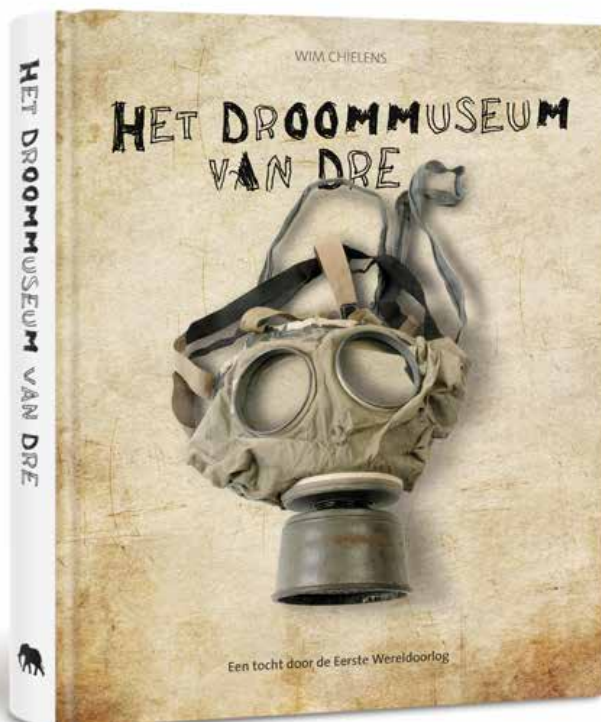

Dre woont in Ieper en zijn papa werkt in het **In Flanders Fields Museum** (IFFM). Als hij met zijn papa een bezoek brengt aan het museum is hij helemaal in de ban van de **geschiedenis** van de Eerste Wereldoorlog. Hij is er zelfs zo door gebeten dat hij zijn eigen museum maakt. In zijn **droommuseum** verzamelt Dre voorwerpen die op het eerste gezicht niets met de oorlog te maken hebben, maar die voor hem toch verwijzen naar thema's die hij heeft ontdekt in het IFF.

Het droommuseum van Dre presenteert een brede keuze aan thema's uit de oorlog en legt ze op een heldere manier uit. Tientallen **voorwerpen** uit het IFF zijn in het boek afgebeeld. Daarnaast is er ruimte voor **getuigenissen** van mensen die het allemaal zelf meemaakten, zowel soldaten als burgers. Ook het landschap van de Westhoek, dikwijls de allerlaatste getuige van de Grote Oorlog genoemd, komt aan bod in de **fietstochten** die Dre onderneemt.

Oorlog is helaas van alle tijden en plaatsen. Daarom is er ook aandacht voor mensen die vandaag met de gevolgen van oorlog en geweld moeten leren leven, net zoals de Ieperlingen toen, in en na de Eerste Wereldoorlog.

Dit boek werd geschreven voor kinderen van over de hele wereld, door auteurs die zelf als kind opgroeiden in de frontstreek rond Ieper. Met *Het droommuseum van Dre* kunnen jongeren een bezoek aan het Ieperse museum op een boeiende manier.

Ons aanbod

Op basis van het boek werd een workshop “droommuseum van Dre” uitgewerkt.

Binnen dit concept bestaan twee formules. Ofwel kunt u een sessie van één uur reserveren gevolgd door een individueel museumbezoek.

Of u boekt de VIP formule van de workshop Droommuseum van Dre, waarbij een gids de groep begeleidt in het museum aan de hand van het “stille gids” principe.

Na een bezoek aan het museum, al dan niet met workshop, kunnen klasgroepen afzakken naar de Kinderbrouwerij op het Reningelstplein in Reningelst waar Wim Chielens een vervolg breidt aan Dre z'n verhaal met een muzikale vertelling rond kinderen in oorlog.

Meer info over dit aanbod of andere arrangementen vind je op onze website

www.inflandersfields.be

Leerdoelen

Wereldoriëntatie - Maatschappij

Aan de hand van het Droommuseum van Dre willen we de leerlingen belangstelling laten tonen voor het verleden, heden en de toekomst, hier en elders. Vervolgens willen we de leerlingen empathie laten betonen voor historische en actuele feiten en problemen in de wereld waarbij aan mensen leed berokkend werd door menselijke gedragingen als uitbuiting, onverdraagzaamheid en oorlog. Ze kunnen illustreren op welke wijze internationale organisaties ernaar streven om het welzijn en/of de vrede in de wereld te bevorderen.

Sociale vaardigheden

De leerlingen worden gestimuleerd om zich in te leven in andere levensomstandigheden zonder daarbij de historische context uit het oog te verliezen. Ze kunnen kritisch zijn en hun eigen mening formuleren. Ze worden gestimuleerd om een positieve maatschappelijke bijdrage te leveren. Ze kunnen omgaan met verscheidenheid en dragen zorg voor de toekomst van zichzelf en een ander.

Een bezoek aan het IFFM

Een museum bezoeken met je klas is een hele onderneming. Mits een goede voorbereiding hoeft dit geen lastige klus te zijn. In deze richtlijn geven we tips over hoe je dit bezoek aan het In Flanders Fields Museum (IFFM) tot een goed einde kan brengen. Maar we geven ook mee wat mag en wat zeker niet kan. Zo is een museumbezoek voor je klas maar ook voor de andere bezoekers aangenaam.

Indien je een bezoek aan het IFFM reserveert, volstaat het om je reserveringsbewijs aan de balie van het museum voor te leggen en kan je als leerkracht je bezoek gratis voorbereiden. Maak van deze gelegenheid gebruik, mocht je je klas zelf door het museum loodsen. Zo kan je nadenken over de accenten die je wenst te leggen tijdens het bezoek. Het boek “Het Droommuseum van Dre” kan jullie daar zeker bij helpen.

In het nieuwe IFFM kan enkel gegidst worden volgens het “stille gids” principe. Een klas uit het basisonderwijs die een gids wenst, kan dit enkel binnen het concept “het droommuseum van Dre”. Meer info over de workshop ‘Droommuseum van Dre – VIP’ vind je in het luikje ‘aanbod’ van de educatieve dienst. Na een workshop in de educatieve ruimte krijgt elke leerling een individueel toestel met oortjes van waaruit de uitleg van de gids te horen is in het museum. Zo blijft de rust in het museum bewaard en kan de gids praten zonder de stem te verheffen. Reserveer de workshop tijdig. Want we kunnen slechts een beperkt aantal klassen bedienen adhv dit principe. Scholen die geen beroep kunnen doen op de “stille gids” vragen we uitdrukkelijk om de rust in het museum te respecteren. De museummedewerkers kijken hier nauw op toe. Splits je klas op in kleinere groepjes en zorg voor voldoende begeleiding. Zo kunnen jullie de nodige info meegeven met de kinderen en kan dit gebeuren zonder dat de andere bezoekers worden gestoord. Je zal aanvoelen dat er op zich al een zekere rust heerst in het museum. Dat is voor een groot stuk dankzij de soundscape, die een serene sfeer creëert.

In het museum vind je vier bakens. Deze grijze constructies reiken tot de nok van het dak van de Lakenhallen en vormen een afscheiding voor het grote publiek. In deze bakens word je geconfronteerd met gevolgen van de oorlog. Het moet de bezoeker in een intiem moment aanzetten om na te denken. We willen benadrukken dat deze beelden niet echt geschikt zijn voor groepen van het lager onderwijs.

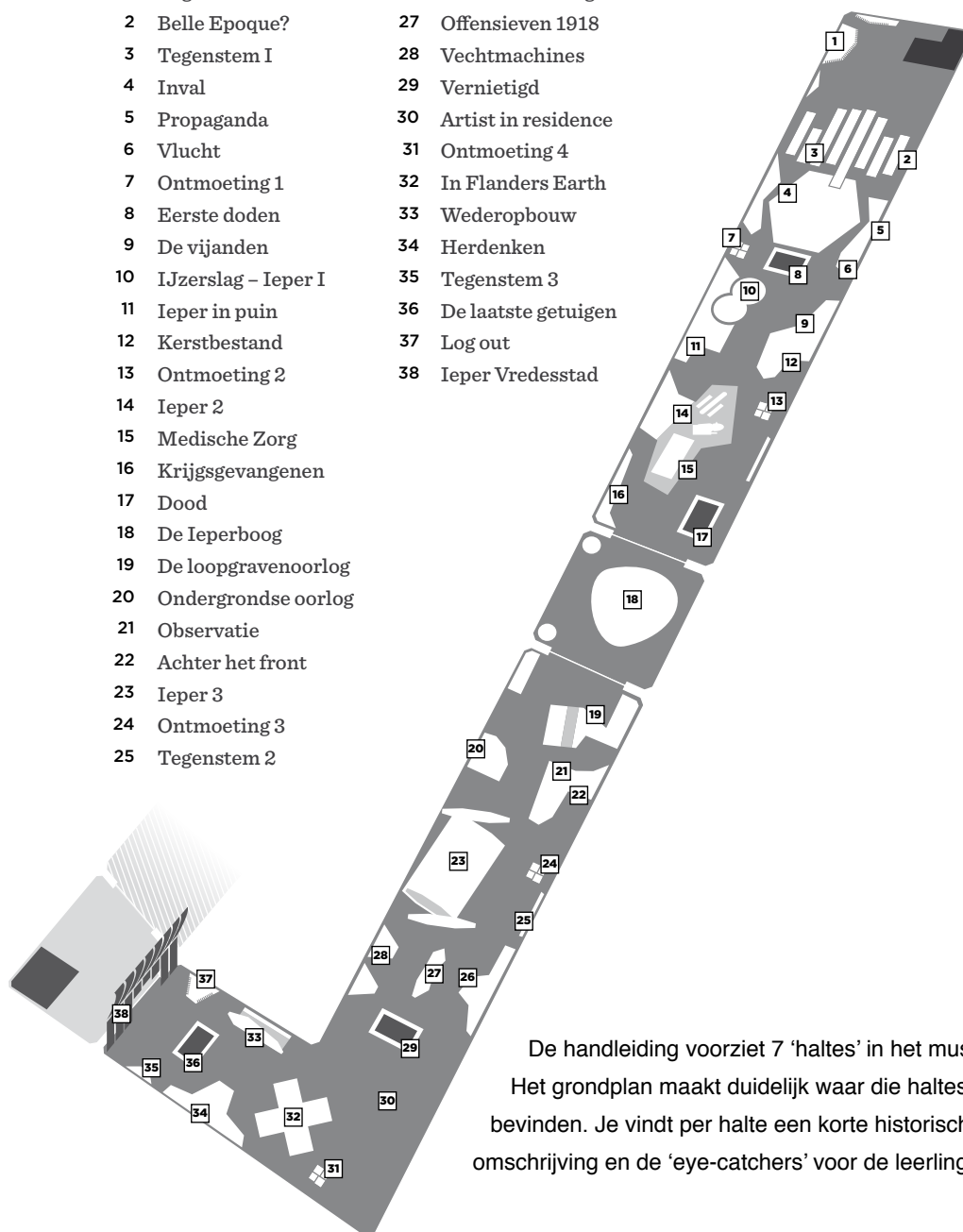
Museumparcours

Het droommuseum van Dre

Net zoals Dre, kan je met de klas het museum bezoeken. Deze handleiding kan hierbij een leidraad vormen. Wie het onderstaande parcours volgt, is ongeveer 1 uur 'onderweg'. Hiermee heb je niet alles in het museum gezien. Niets houdt jullie echter tegen om ook bij andere zaken stil te staan.

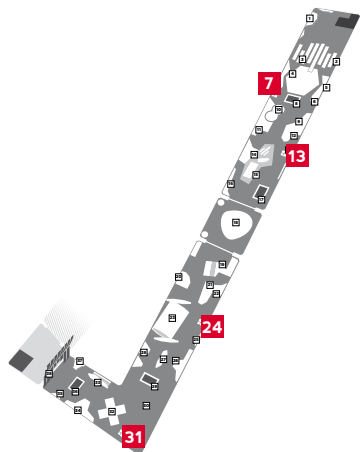
1	Login	26	Wereld in oorlog
2	Belle Epoque?	27	Offensieven 1918
3	Tegenstem I	28	Vechtmachines
4	Inval	29	Vernietigd
5	Propaganda	30	Artist in residence
6	Vlucht	31	Ontmoeting 4
7	Ontmoeting 1	32	In Flanders Earth
8	Eerste doden	33	Wederopbouw
9	De vijanden	34	Herdenken
10	IJzerslag - Ieper I	35	Tegenstem 3
11	Ieper in puin	36	De laatste getuigen
12	Kerstbestand	37	Log out
13	Ontmoeting 2	38	Ieper Vredesstad
14	Ieper 2		
15	Medische Zorg		
16	Krijgsgevangenen		
17	Dood		
18	De Ieperboog		
19	De loopgravenoorlog		
20	Ondergrondse oorlog		
21	Observatie		
22	Achter het front		
23	Ieper 3		
24	Ontmoeting 3		
25	Tegenstem 2		

De handleiding voorziet 7 'haltes' in het museum. Het grondplan maakt duidelijk waar die haltes zich bevinden. Je vindt per halte een korte historische omschrijving en de 'eye-catchers' voor de leerlingen.

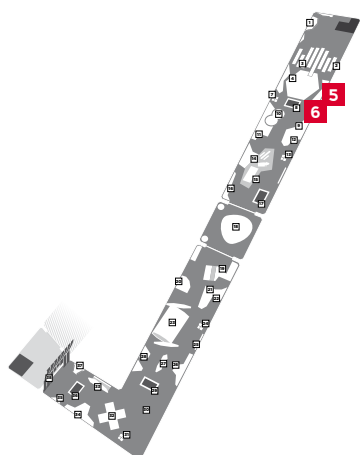
Poppy-armband

Deze armband geeft elke leerling eerst en vooral toegang tot het In Flanders Fields Museum. Ook de taal waarmee je in het museum wenst aangesproken te worden, wordt hierop vooraf geprogrammeerd. Aan de hand van de armband krijgt elke leerling vier ontmoetingen aangeboden met ooggetuigen. Deze ontmoetingskiosken komen in chronologische orde voor. Drie verhalen uit de oorlog (1914, 1915-1916 en 1917-1918) en één uit de naoorlogse tijd. Deze kiosken vind je op volgende locaties: (grondplan met nummers 7 / 13 / 24 / 31)

Binnen het 'museumparcours van Dre' hebben we deze ontmoetingen niet opgenomen. De ervaring leert dat deze toepassing zich vooral richt op de individuele bezoeker. Voor schoolgroepen richten we ons vooral op de icoonpersonages, de personenkastjes en de Namenlijst. Indien je hier toch gebruik van wenst te maken, meld dit bij de reservatie. In dat geval programmeren we 4 ontmoetingen op maat van de kinderen.

Het inloggen (nummer 1) bij het betreden van het museum is enkel en alleen bedoeld voor individuele bezoekers.

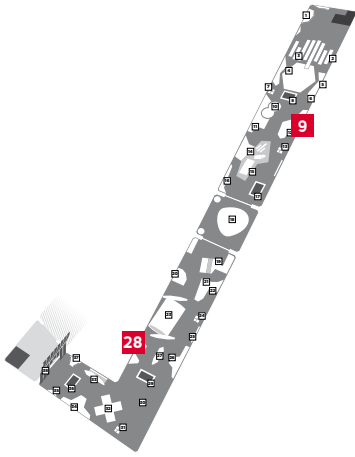

Halte 1 **VLUCHT**

Is dit niet altijd het eerste beeld dat je ziet op televisie? Als er ergens een oorlog of iets gewelddadigs aan de hand is. Je ziet niet eerst soldaten en wapens. Nee, je ziet mensen op de vlucht. Te voet, met stootkarren, met huisdieren, met vee, opeengepakt in bussen... Een ellendige stoet. In de Eerste Wereldoorlog was het niet anders. Op 4 augustus 1914 viel het Duitse leger België binnen. Onmiddellijk sloegen duizenden mensen op de vlucht uit schrik dat ze het geweld van de oorlog niet zouden overleven. Het moet angstaanjagend zijn, zo'n groep vluchtelingen voor je deur te zien passeren. Het zijn niet de Duitsers, noch de wapens, het is de angst in de ogen van de vluchtelingen die de oorlog plots zo dichtbij brengt. De mensen vluchtten naar het westen van België, maar ook naar Frankrijk, Groot-Brittannië en Nederland. De Duitsers veroverden in twee maanden tijd het grootste gedeelte van België. In oktober 1914 viel de opmars van de Duitsers stil. Duizenden vluchtelingen waren gestrand in de Westhoek. Ze maakten er tijdelijke huisjes van planken, voden, stro en wat ze maar konden vinden. Toch kon niet iedereen blijven en dus trok de stoet weer verder, richting Frankrijk.

Luister naar het verhaal van Richard Wybouw.

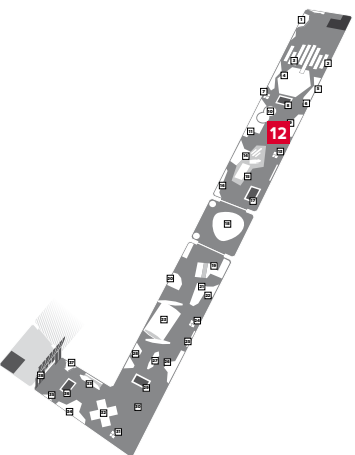
In de thema vitrine en schuiven vind je nog meer zaken terug die het vluchtelingenverhaal concreet maken.

Halte 2 **UNIFORMEN**

Als we nu aan soldaten denken, dan zien we hen in valse kleuren en met een helm op. Toen de oorlog begon, was dat helemaal niet zo. De Franse soldaten leken wel naar een dansfeest te gaan, met hun rode broek, blauwe jas en blauw-rode pet. Ook bij de Belgen, Britten en Duitsers was geen sprake van een helm zoals we die nu kennen. De legerleidingen waren zich blijkbaar nog niet bewust van de moorddadigheid van hun wapens en die van de vijand. Na zes maanden oorlog en vele duizenden doden schakelden alle legers over op kledij die aangepast was aan de stellingenoorlog. Alle legers kozen voor kaki of grijze uniformen en vanaf 1916 konden soldaten van echte helmen gebruikmaken.

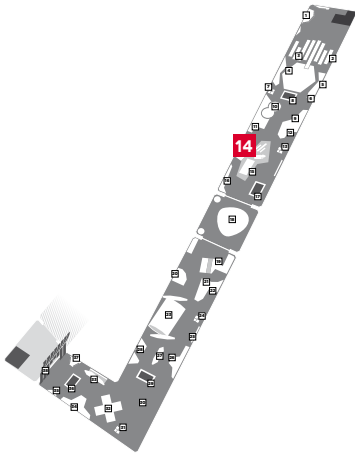
Bekijk aandachtig de uniformen van 1914 (Frans, Brits, Duits, Belgisch), nummer 9, en sta dan eens stil bij de 'Vechtmachines' (Canadese Schot, Duitse stormtroeper, Fransman, Amerikaan), bij nummer 28.

Halte 3 **KERST**

Kerstmis 1914 was de eerste Kerstmis die de soldaten aan het front doorbrachten. De oorlog was een half jaar oud en de meeste soldaten hadden ondertussen begrepen dat de oorlog nog lang niet voorbij was. Ze waren het een beetje beu. Ook op Kerstmis moesten de koude, vochtige loopgraven worden bezet en bewaakt. De legerleiding zat kilometers ver van het front, in een luxueus kasteel of landhuis, gezellig warm bij een lekker kerstdiner. De officieren bleven ook in de kampen of op zijn minst in een veilige bunker in de tweede lijn. Alleen de gewone soldaten zaten in de loopgraven. Het was in die omstandigheden dat de zogenaamde kerstbestanden tot stand kwamen. Op tientallen plaatsen langs het front waren er ontmoetingen tussen Duitse soldaten aan de ene en Britse, Franse of Belgische soldaten aan de andere kant. Soms bleven ze gewoon in hun loopgraven en riepen ze elkaar kerstwensen toe of gooiden ze geschenken naar elkaar. Maar op veel plaatsen kwamen de soldaten uit de loopgraven en stonden ze oog in oog met elkaar in het niemandsland. Toen de legerleidingen van de kerstbestanden hoorden, waren ze woest. Ze waren bang dat de soldaten niet meer opnieuw tegen elkaar zouden willen vechten.

Greg Nottle (UK), Karel Lauwers (B), Maurice Laurentin (FR) en Kurt Zemisch (D) hebben allen het kerstbestand meegemaakt. Luister naar hun verhaal.

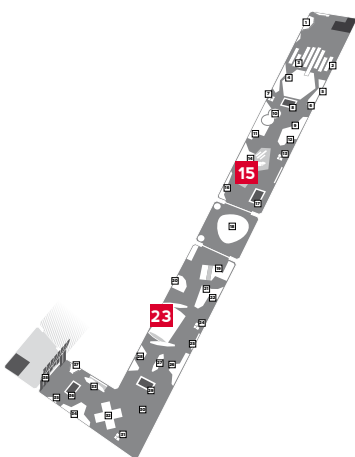

Halte 4 WAPENS

In de Eerste Wereldoorlog werd nog op een heel ouderwetse manier oorlog gevoerd met paarden en soldaten die mekaar te lijf gingen met een bajonet. Maar het was ook een oorlog waarin heel wat nieuwe wapens en oorlogstuigen werden gebruikt. Het doel was altijd om de bestaande wapens nog beter te maken, dat wil zeggen: om er nog meer slachtoffers mee te kunnen maken. Tegelijk werden tuigen uitgevonden om zich tegen die wapens te beschermen, waardoor die wapens nog 'beter' moesten worden. Een belangrijk schietwapen was de mitrailleur. Die kon honderden kogels per minuut afvuren, zonder dat je moest herladen. Van alle nieuwe wapens was gas het verschrikkelijkst. Het dodende gas werd niet meteen in granaten gestopt en afgeschoten met kanonnen. Bij de eerste gasaanval in april 1915 openden de Duitsers zesduizend gasflessen die in hun loopgraven stonden. De wind dreef de gaswolk naar de overzijde. Voordat er gasmaskers waren, kregen de soldaten onder andere de raad om bij een gasaanval op hun zakdoek te plassen en die voor hun gezicht te houden. Later werden er steeds betere gasmaskers gemaakt. In 1917 gebruikten de Duitsers voor het eerst mosterdgas, in de buurt van Ieper. Tot op vandaag wordt het over de hele wereld 'yperiet' genoemd.

De industriële oorlog was moordend voor alle deelnemers. De enorme vuurkracht van de artillerie en de dodelijke kogelregens van mitrailleurs maakten slachtoffers op zeer grote schaal. Symbool daarvan is het schroot dat de aarde in deze streek nu nog steeds ophoest.

Verschillende modellen van gasmaskers worden op een scherm gepresenteerd. Er kan worden nagedacht over de mogelijke nadelen van een gasmasker.

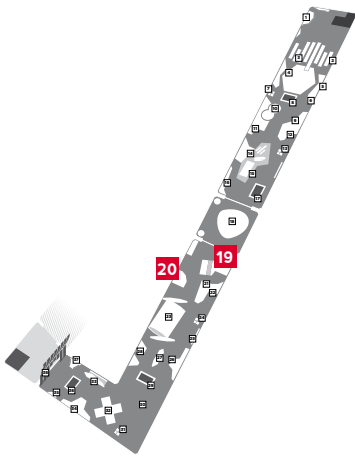

Halte 5 MEDISCH

In de Eerste Wereldoorlog sneuvelden meer dan acht miljoen mensen. Meer dan dubbel zoveel mensen raakten gewond. Voor die gewonden had elk leger een hele groep mensen klaarstaan: chirurgen, dokters, verplegers en verpleegsters (de enige vrouwen in het soldatenkamp), ambulanciers en ten slotte brancardiers, die de gewonden moesten weghalen. Heel dicht bij de loopgraven waren verbandposten. Daar kregen de gewonden de eerste zorgen om dan op eigen kracht verder te kunnen. Soldaten die te zwaar gewond waren en die geen kans maakten als ze eerst vervoerd zouden worden, werden er meteen verzorgd of op een eenvoudige manier geopereerd. Zij die het niet haalden, werden ter plaatse begraven. Tien kilometer achter het front lagen de grote veldhospitalen. Daar waren chirurgen en andere gespecialiseerde dokters die dag in, dag uit probeerden om mensenlevens te redden. Het waren niet alleen gewonden die in de ziekenboeg belandden. De vreselijke levensomstandigheden in de loopgraven maakten de soldaten doodziek. En dan waren er nog de soldaten die gewoon gek werden door het oorlogsgeweld. Ze werden ziek van angst en konden het niet meer uithouden aan het front. De Engelsen noemden die ziekte *shell shock*, een schok door een bom. In het begin van de oorlog noemden de dokters het gewoon 'doen alsof'!

Deze paardenambulance (nummer 15) bracht in 1917 dagdagelijks gewonden van de Meenseweg in Ieper naar een verbandplaats in Dikkebus. In de themavitrine vind je tal van objecten terug die het medisch verhaal concreet maken.

“Velen zullen je over de nobele kant, de heroïsche kant, de verheven kant van oorlog spreken. Ik moet je zeggen wat ik heb gezien, de andere kant” Aan het woord is de Amerikaanse verpleegster Ellen La Motte. Samen met de Britse verpleegster en ambulance chauffeur Enid Bagnold en de Amerikaanse chirurg Harvey Cushing brengen ze in de audiovisuele ruimte het verhaal waar het in oorlog echt om gaat: “Het verlies van mensen”. (nummer 23)

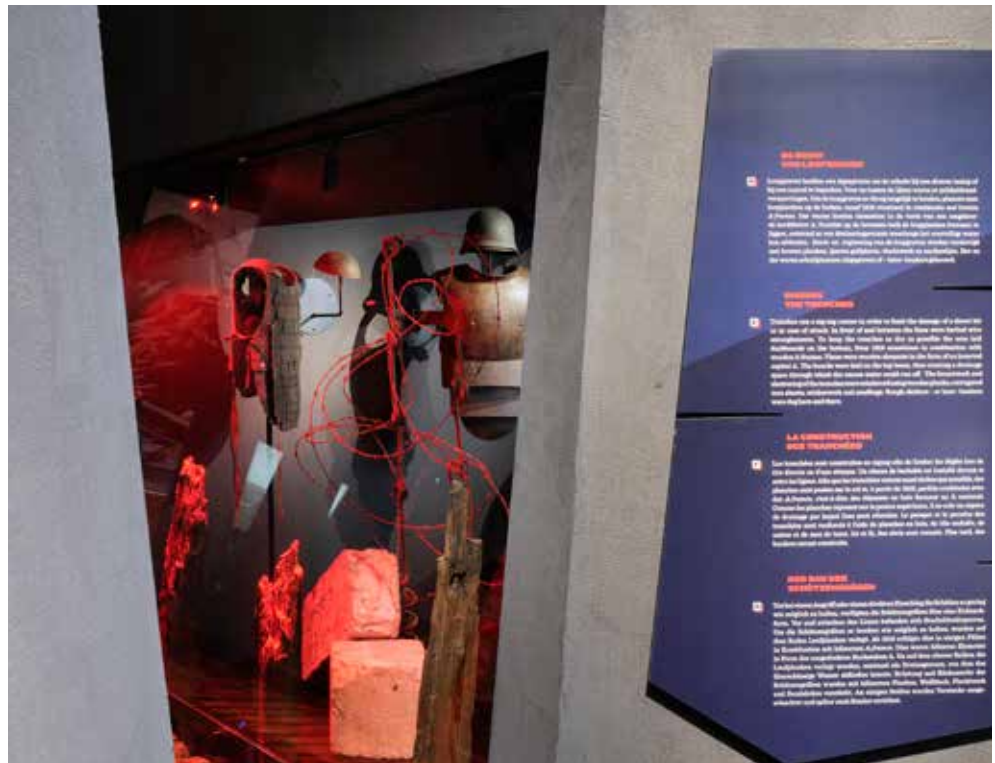

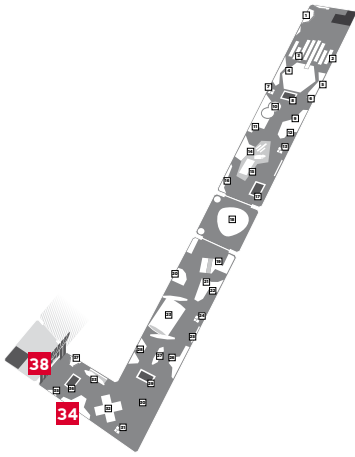
Halte 6 AAN HET FRONT

In de eerste weken van de oorlog trokken de Duitsers als een wervelwind door België, maar daarna viel de strijd stil. Door de onderwaterzetting van de IJzerpolders door de Belgen konden de Duitsers niet meer vooruit aan de noordkant. Ze zochten daarom hun toevlucht voor de winter in het zuiden, op de rij heuveltjes die in een boog rond de stad Ieper lagen. Zo begon de stellingenoorlog, waarbij de twee kampen nauwelijks nog vooruitkwamen. Die bleven natuurlijk niet zomaar in het open veld tegenover elkaar staan. Er werden grachten gegraven waarin ze konden schuilen voor kogels en granaten van de vijand. Die noemen we loopgraven. Het beeld van het front in België is dat van eindeloze moddervelden. Om toch nog vooruit te komen op het front, legden de legers houten loopplanken op de modder, soms wel drie of vier boven elkaar. Zo liepen er soms kilometerslang houten paadjes door het modderlandschap. Eraf vallen kon je het leven kosten! Maar in het niemandsland, het gebied tussen de loopgraven van twee vijandelijke partijen, was het nog erger. Daar had je niet alleen de modder, maar ook tientallen putten van bommen en granaten, en hier en daar lagen rollen prikkeldraad waarin je vast kon raken.

(nummer 19) Naast de talloze wapens die aan het front werden gebruikt, zie je ook hoe men zich tegen dit tuig probeerde te beschermen. Ook de manier waarop de loopgraven werden gebouwd en hoe het dagdagelijks leven er uit zag komt uitgebreid aan bod.

(nummer 20) De oorlog werd niet allen 'boven de grond'gevoerd. Op het scherm zie je de beelden van de eerste afdaling van de Diggers, een groep amateur-archeologen, in een ondergrondse dug-out op het industrieterrein van Ieper. In de vitrine vind je de objecten terug die de Diggers één voor één boven halen.

Halte 7 HERDENKEN

+ Afronden bij 'conflictenlijst' – 'leper Vredesstad'

Honderd jaar is het nu ongeveer geleden, die oorlog. Sindsdien zijn er al zoveel oorlogen geweest, in alle hoeken van de wereld, met zoveel meer doden. En toch blijven de mensen in de Westhoek, maar ook in Groot-Brittannië, Frankrijk, Canada en Australië die oude oorlog herdenken. Waarom? Omdat alles wat toen is gebeurd, nu nog altijd gebeurt! Nog altijd moeten mensen op de vlucht slaan voor de oorlog, nog altijd sterven onschuldige kinderen door verdwaalde kogels of bommen. Nog altijd bestaan er chemische wapens die net als het gas van toen mensen in hun slaap verrassen. Nog altijd verdienen mensen grof geld door wapens te maken en te verkopen. Het is goed dat de graven er nog zijn, dat de monumentjes er nog staan, dat de verhalen nog worden doorverteld, en dat er nog over de oorlog wordt gezongen, geschreven, theater gespeeld en film gemaakt. Wie weet zijn er ooit genoeg kinderen die begrepen hebben dat oorlog nooit vrede kan brengen.

Dre zit op school in leper. Dat is de 'Vredesstad', die om de drie jaar een heuse Vredesprijs uitreikt. Mensen en organisaties die elk op hun manier proberen om de vrede dichterbij te brengen op de plek waar zij wonen, wil de Stad leper zo een hart onder de riem steken. Op het eind van het museum kijken de vredesprijswinnaars je aan met een duidelijke oproep: Nu is het aan jullie!

